

Ca-Nostra

EPOCA SEGONA
ANY IV : NÚM. 28

REVISTA D'INCA MENSUAL
ABRIL 1922

Redacció i Administració
Murta, 5.-Inca

A UN JOVE

III

PEL CAMI DE LA VIRTUT

Essent com és l'ideal que tu has triat una aspiració tota natural, ja no et farà estrany l'observar una miraculosa coincidència.

Per una part, el camí de l'ideal és la virtut; per altra part, el perfeccionament de la voluntat es fa també per la virtut.

Posada aquesta cosa, tota pràctica de virtut educa la voluntat; ja sabem que virtut és l'hàbit de obrar bé, i que l'hàbit de ben obrar, com tot hàbit, s'adquireix a força de pràctica, si Déu sobrenaturalment no l'infundeix.

Emperò hi han virtuts que estan més directament i immediatament relligades amb la voluntat, que formen al voltant d'ella com un medi ambient en el qual altres virtuts neixen i creixen amb relativa facilitat. L'adquisició d'aquestes virtuts primordials serà, doncs, un pas gairebé decisiu en la autoeducació.

Aquestes virtuts, en el llenguatge vulgar, qualifiquen la voluntat: així diem que la voluntat és forta, decidida, recta, etc.

Ens passarà a nosaltres, abocats a infinitat de defectes, que gairebé coneixerem i classificarem les virtuts pels defectes oposats que tenim ben experimentats per desgracia.

Seguint aquest sistema, trobarem que la voluntat defectuosa sol presentar les següents variacions:

Una voluntat *equivocada* per error de l'enteniment que la guia. Una voluntat *remolcada* per les passions. Una voluntat

molla per la peresa. Una voluntat *indicisa* pertorbada pel dubte o el temor. Una voluntat *malalta* per verdadera enfermetat o pertorbació patològica.

La voluntat equivocada s'ha de corregir amb la sabiduria, el bon consell el bon seny pràctic; així com la voluntat *malalta*, tal com es manifesta amb les neurastènies, és un cas patològic que entre de ple en el domini de la medicina.

No són aquestes dues les més freqüents manifestacions de la voluntat defectuosa. Quan l'error domina l'enteniment, més vegades serà per la boira produïda per la passió, que per una real equivocació mental. Quan la neurastènia, en ses diverses formes, s'apodera de la voluntat anul·lant-la, irritant-la o esgarriant-la, no deixarà d'ésser algunes vegades, potser moltes i tot, la última conseqüència d'una mala educació. Ens plau disculpar els nostres defectes qualificant-los de incurables, de involuntaris, com efectes d'una enfermetat o d'una herència, o d'un temperament que no està en la nostra mà corregir.

Quan la neurastènia no constitueix un cas d'evident locura, és cosa ben digna de meditar l'admirable concordància de les seves manifestacions amb les de les passions viciades. Al menos la major part de les vegades.

Les manifestacions neurastèniques que més havem observat són la *abúlia* o carència de voluntat admirablement concordada amb la peresa, la irritació que qualsevol confondria amb l'orgull, un neguit que presenta gran semblança amb la ira, falta de caritat o pocs modes.

Jo em guardaria de dir que amb dues menes de coses sien una mateixa, però tot

fa suposar que hi ha entre unes i altres un parentiu pròxim i que moltes neurastènies podrien ser veritables vicis adquirits per la mala educació.

Guardem per més avall el pendre en consideració els altres tres defectes de la voluntat, els més freqüents, els que fan més víctimes, els més subjectes a la influència de la educació.

JAUME RAVENTOS

Del llibre «A un Jove»

ORACIÓ A MARIA SANTÍSSIMA

Que el Dant posa en boca de S. Bernat

Parradis, XXXIII

O Verge Mare, filla del teu fill,
humil i excelsa més que criatura,
del consell eternal terme i espil

Aquella ets que l'humana natura
ennobliries talment, que el seu Autor
no es desdenyà de fer-se sa factura.

Dins tes entranyes s'encengué l'Amor
del qual per obra aquí en pau sobirana
germinà aquesta rosa d'esplendor

Al cel per tots ets llum meridiana
de caritat, i abaix entre els mortals
ets d'esperança vívida fontana

O Senyora! tan gran ets i tant vals,
que qui vol gràcia i a tu no recorre
desig sens ales fa volar en fals.

La teva gran bondat, no sols socorre
els qui't supliquen, ans bé molt sovint
lliberalment al suplicar precorre.

Misericòrdia i pietat unint
amb majestat, poder, magnificència,
en tu hi ha tot el bé que anà espargint
dins tot quant ha creat l'Omnipotència.

MIQUEL COSTA. *Pvre. trad.*

ENTREFILETS

Dins la Parròquia

Està de gom en gom Un home me deixa seure a un cantonet de banc. Gràcies!

Oh qui pogués seure just a baix d'aquell banc amb coixins, i forrat de vellut vermeil!... Mes avui estarà plè. ¿Qui faltaria dels setze concejals?

I aquest desig, per ésser impossible, me'n fèia estar més anhelós.

Me feu distreure del meu afany una conversa amistosa amb una cèlula del meu cervell.

Me diu: — Escolta amic, ¿quants són els concejals?

— Setze.

— Idò, conte en el banc vermeil. Un, dos, tres, quatre etz .. no arriben a vuit. On són els altres? qui los fa por? Les voltes de l'església són segures i el Batle es un bonhome incapaç de pegar un cop de vara ..

— Diuen que és per política. Els que falten són blancs i aquets que hi ha negres.

— I l'Amo dels blancs deu trobar que aquets dos colors no encaixen dins l'església i per tant los retira.

— No deu sabrer estètica l'Amo, cèlula amiga. De sabrer-ne coneixeria que per tot fa bò el blanc amb el negre i que *negres* i *blancs* són de l'Ajuntament i fills de Deu.

— Però com que sab tot això, devem ésser noltros qui judicam temerariament. L'Amo deu voler que chi vagen, la seva ausència deu tenir una altra explicació

— No la sé afinar. Però pareix que deuria tenir-la. Es una paradoxa que m'explicaria sense els quants vots clericals.

— Cèlula, calla per Deu! .. està quieta! no maliclis.

La cèlula va callar i jo vaig posar-me atent. La funció relligiosa comensava.

Altair.

Si una dona als vint anys no sap reprimir les seves passions serà desgraciada per a sempre.

L'home s'avorreix de lo bo, cerca lo millor, troba lo dolent i se conforme per por de trobar lo pitjor. = LEVIS

Croníco d'Inca

MES DE MARS

Dia 1 = Llegim que en el certamen celebrat suara al Seminari han obtingut premi els seminaristes inquers D. Antoni Font i D. Josep Riusech. Los felicitem.

Dia 7 = Després de uns fervorosos exercicis donats pel Sr. Rector, avui han feta sa comunió solemne moltitud de nins i nines. S'ha acabat l'acte en la renovació de les promeses baptismals.

Dia 9 = Iumenje de Rams. A la Parròquia, després de la bendició de rams, seguint tradicional costum, la processó s'en ès pujada al Convent de les Monjes tanca-des, i allà dalt se ha parada per escoltar el sermó de la diada. De retorn se ha començat l'ofici amb la *passio* cantada. Hei ha assistit l'Ajuntament representat pel batle D. Miquel Pujadas i els regidors senyors Nicolau, Duràn i Buades.

Al capvespre hi ha hagut l'exercici dels dotze sermons predicats i amb les caraputxes que caminen a toc de corneta. Una gentada immensa omplia de gom en gom fins els recons més retirats del temple.

Dia 13 = Dijous Sant. En totes les esglèsies es celebren els divins oficis de la diada amb gran solemnitat. A la Parròquia assisteix l'Ajuntament integrada pels consellers Srs. Pujades (el batle), Nicolau, Pujol, Duràn, Buades i Riera. Tots reben la comunió sortint oficialment de la Parròquia. També hei vérem una nombrosa representació de la oficialitat del Regiment d'Inca.

Al capvespre, sorti la processó de la Parròquia i anà a visitar les quatre esglèsies, portant *La Sang* de les Monjes que anava custodiada per números de gastadors, regits a la funerala. Davant la Creu Parroquial hei havia un bon estol de penitents amb vestidures blanques i blaves, i els militars. Presidia l'Ajuntament. Les bandes del Municipi i la Militar tocaren hermoses marxes. Ademés hi havia un piquet de soldats amb la banda de cornetes i tambós i moltíssim de concurs del poble.

Enguany se ha introduïda la cerimònia del lavatori que no era costum fer se a Inca. El Sr. Rector ha rentat els peus a dotze pobres i los ha donat una bona llimosna.

«L'Harpa d'Inca» hi ha pres part, cantant antífones litúrgiques d'En Victòria pròpies de l'acte. Tot seguit se ha fet el sermó anomenat del *mandato*. Ha resultat una funció corprenedora.

El Divenres Sant la processó de l'enterro ha revestit la meteixa solemnitat, afegint-s'hi la Congregació de Mares Cristianes que hei assistia en sa bandera, acompanyant el tabernacle de la Dolorosa, sa Patrona.

Si bè en totes les esglèsies nostres les funcions de Setmana Santa solen esser molt solemnes, deven fer especial menció de San Francesc que tenint un bon chor, amb els frares joves que estudien aquí, porren i fan les funcions amb una solemnidad major.

Dia 16 = Pasco Florida. Molts d'anys estimats lectors.

Dia 17 = El sermoner de la corema Mn. Antoni Artigues fa el sermó de despedida. Diu que no donarà ramells materials per que el jardí que han fet davant la Rectoria encara no ha florit; però en cambi nos mostra les flors del cel d'aroma divina i que no passa mai. Que n'ha dites de coses bones durant la corema per la salvació de les ànimes! Que Deu Nostre Senyor l'hei pag, que si a la Rectoria no ha trobat ramells per donar a tot-hom, tampoc el Rector deu tenir cabals a bastament per remunerar tant d'esforç coremal. La llevor del cel sembrada no té preu!

Dia 18 = Mor un soldat a sa pròpia casa per disfrutar de llecència temporal. L'acompanyen al Cementeri amb la música de Regiment i presideix el dol el Coronell juntament en sa familia. S'hi veren molts de majors i soldats, sembla que no'm falta cap, si bé no hi van en formació. Que sia al cel.

Dia 28 = Ve a Inca per passar revista el General Governador Sr. Challier, menant son Ajutant el Tinent Coronell de cavalleria D. Emili Pou.

= Entrada de nit la banda militar, oferida pel Sr. Coronell, dona un concert al Club Central, a on s'han reunides moltes families de socis i an el carrer s'ha aplegada molta gent per fluir de les belles audicions musicals.

Toca peces difícils de grans autors, entre elles, un fragment de l'òpera Mignon i el poema «La Vida» d'En Marqués que

arranca repetits aplaudiments tant per la grandiositat de l'obra com per la seva etzecusió impecable.

—Tots els dies es veuen a la Parròquia companyies de soldats que estan complint amb el precepte pasqual. Abans ja el capellà castrense mossèn Josep Tamayo els havia fets alguns sermons per preparar-los degudament per rebre la sagrada comunió.

Dia 30.—Se fa la festa del Pancaritat an el Puig d'Inca. Hi va haver festa a l'oratori. Oficià el M. I. Sr. D. Juan Quetglas, Canonge, i predicà mossèn Francesc Garau. A l'hora de dinar era un gust veure l'escampadissa de fogons improvisats dels pancaritatistes que eren venguts. Mai com enguany se poria cantar: «Fots pararem taula en terra—damunt l'herbei floridor—i plena es veurà la serra—d'amistat i germanor.» També heu hagué corregudes i ball a l'estil del país. Aquell ball que per ell no fan cas de treure els bancals de l'església per seure les balladores. Però lo que confità més la cosa varen esser dos músics improvisats (un missè i un comerciant) que tocaven el *bombo i els platillos* amb admiració de tots els concurrents per lo bé que s'en desfeien. La nota còmica no hi poria faltar.

—Havent renunciat D. Miquel Sampol la Secretaria de Govern del Tribunal del Partit d'Inca, se ha encarregat de la seva regència D. Pere Josep Serra.

—Llegim que nostre antic col·laborador mossèn Andreu Caimari ha obtingut la «Englatina d'or» an els Jocs Florals de Barcelona.

Tot li sia enhorabona.

—Les quatre brusques i oratges frets que ha fet durant l'Abril han revivats els sembradius que comensaven a mustiar-se. Sens dupte la falta de pluges primarenques en nostre terme seràn la causa que bastants de sembrats quedin baixos. Deu faci que al manco granin bé.

DEL MUNICIPI

Les comissions que han d'actuar durant el present bieni estan compostes en la següent forma:

Hazienda: D. Juan Truyol, don Josep Pujol, don Pau Morey i don Llorenç Nicolau.

Obres: Don Bartomeu Payeras, don Jor-

di Bissellach, don Josep Pujol i don Juan Buades.

Festes: D. Bernat Alzina, don Juan Truyol, don Gabriel Armengol, i D. Miquel Pujadas.

Instrucció: D. Pau Morey, don Miquel Rayó, don Pere Ferrer i don Miquel Duràn.

Sanitat: D. Juan Noguera, don Antoni Truyol, D. Gabriel Armengol i don Antoni Riera.

Lluminaria D. Miquel Rayó, don Antoni Truyol, don Bartomeu Payeras, don Llorenç Nicolau.

Mercats i subsistències: D. Bernat Alzina, D. Jordi Bissellach, D. Antoni Truyol i D. Juan Buades.

Cementeris: D. Juan Noguera, don Pere Ferrer, don Antoni Riera, i don Miquel Duràn.

L'Ajuntament té acordat fer un pla de de l'aixamplament de la ciutat de un kilòmetre al rador del poblat, comensant els treballs per aquelles foranes que són de més urgència per voler els veïns establir.

Per fer aquest plans s'ha escrit a l'Enginyer industrial D. Llorenç Mateu Ramis, un fill d'Inca que viu en Barcelona, el qual ha acceptat l'encomanda, però com ell no pot dedicar-s'hi gaire menarà un company seu, D. Mateu Sust, persona molt entesa que treballa ferm dins aquest ram a conta de la Mancomunitat de Barcelona. Per tractar-se de mon poble nadiu, ha contestat el Sr. Mateu, no vull cobrar honoraris, solament satisfarà el Municipi els gastos d'hospedatge i demés arreus que no pasaran de un milenar de pessetes.

I encara que fossen quatre o cinc mil pessetes, nosaltres sem de opinió que aquets plans s'han de fer i s'han de fer bé, sens tenir en conta en res ni per res quins són els propietaris ni les conveniències particulars dels camps que s'han d'establir, senyalant barriades grans i carrers amples dignes de una ciutat moderna.

Si això se hagués fet trenta anys enrera s'haurien estolviades moltes dificultats i evitats molts de bunyois, i perd nin el calificatiu, nostres lectors, que altra cosa no mereixen moltes edificacions i alineacions.

Dues grans questions hi ha en l'Ajuntament que donen tela per comentar. Lo del carrer del comers i lo de la carretera de Seuva. Veurem de fer ho en números vidents que avui no tenim l'oc.

MALLORCA EDITORIAL

La Enseñanza de la Agricultura

Hay enseñanzas que por su importancia y utilidad debieran ser el centro alrededor del cual se agruparan todas las demás: en este caso se encuentra la de la Agricultura. Todas las enseñanzas que se dan en la Escuela podrian agruparse a su alrededor.

La enseñanza agrícola, para que sea verdaderamente práctica, debe apoyarse en el conocimiento experimental de las ciencias naturales. ¿Como estudiar las plantas sin el conocimiento de la Botánica? ¿Como los terrenos sin el de Minerología y la Geología? Como la cría de los animales sin el de la Zoología? La Agricultura está en íntima relación con la Meteorología.

El agricultor en sus compras y ventas y en la administración de su hacienda, aplica los conocimientos que suministran la Aritmética y la Contabilidad; en las mediciones de terrenos, los de Geometría y de la Agrimensura; en el estudio de productos de diversos países entra de lleno en el campo de la Geografía. Y si comparan los modernos sistemas de cultivo con los empleados por nuestros abuelos se penetra en el dominio de la Historia. El empleo de abonos está íntimamente ligado con el conocimiento de la Química. La cría de ganado, aves... y la elaboración y conservación de productos debe sujetarse a los preceptos de la Higiene. Nadie pone en duda que al agricultor le son muy necesarias unas nociones de Derecho usual. Y, en fin, siendo el lenguaje el medio de exposición de toda enseñanza, no puede darse ésta sin el conocimiento de la Gramática, tanto más, si se utilizan las lecturas, los dictados, los ejercicios de composición y redacción (con-

tratos, recibos...) como medios de instruir.

Siendo tal la importancia de la enseñanza que nos ocupa, se comprende la necesidad de que se dé a todos los maestros rurales una preparación preferentemente agrícola, y de que toda la Escuela rural disponga de un Campo de experimentación.

Facilmente puede el maestro remediar la primera de estas necesidades, pues, él, por propia iniciativa, puede alcanzar esta preparación que el Estado no supo proporcionarle. I puede, en parte, remediar la segunda, mediante excursiones, formación de Herbarios, colecciones de semillas..., haciendo que los niños no aprendan en los libros aquellas prácticas agrícolas que a diario pueden observar, y llevando en la Escuela el Cuaderno de Observaciones Agrícolas.

Exponer como se lleva este Cuaderno es el objeto de estas notas.

Se me ocurrió la idea a principios del curso pasado. La puse inmediatamente en práctica y no me arrepiento de ello; sino que muy al contrario, satisfecho del resultado obtenido en tan breve plazo, me he decidido a presentar dicho resultado a la consideración de mis compañeros de profesión.

En un principio creí que bastaría con dedicar una hora todos los sábados a la formación de este Cuaderno, tratando en otras secciones de la importancia de ciertos cultivos, de las industrias agrícolas, etc. Pronto me convencí de que eso no bastaba; la redacción de dicho cuaderno exige la labor de todos los días, pues, si se espera los sábados, unos niños no asisten, otros no recuerdan o recuerdan mal lo que observaron, obteniendo de esta manera datos muy incompletos.

Actualmente llevamos este Cuaderno en la manera siguiente: Diariamente, al llegar a la Escuela, los niños comunican al maestro sus observaciones; éste las anota. Durante la semana se destinan las horas de clase que sean necesarias, a lecciones de cosas sobre las observaciones que por su importancia requieran lección aparte, y los sábados se destina media hora a la redacción del Cuaderno de Observaciones. En él se consignan todas las que se han hecho durante la semana; se explican y discuten aquellas que por ser de menor importancia no han sido objeto de alguna lección durante la semana, y, finalmente, se designan los niños que en un día determinado expondrán ante sus compañeros una lección relativa a ocupaciones agrícolas, o a las industrias tan comunes en las casas de campo, como son, la cria de gallinas i de conejos, la matanza de cerdos y elaboración de embutidos, la elaboración de queso y mantequilla, la preparación de conservas, la fabricación de vino, la conservación de frutos, la obtención del aceite, etc.

Estas lecciones se dan precisamente en la época en que se practican dichos trabajos. El niño que se designe para una de estas lecciones, observa lo que, en su casa ve hacer, pregunta a sus padres el porqué de ciertas manipulaciones cuyo objeto no comprende; realiza, en fin, un estudio detenido y completo de la materia, objeto de la lección. Estas lecciones, para los que no necesitan libros, intensan vivamente a los niños. Generalmente se encarga de la preparación de la lección a varios niños. Uno es el que la explica ante toda la clase y los otros hacen las abyecciones que creen convenientes, principalmente, si se olvida algún detalle: de esta manera se consigue la exposición completa de la materia, objeto de la lección.

Algunas veces se realizan encuestas; se hace que los hijos de agricultores pregunten a sus familias sobre la utilidad

o perjuicio causado por una reciente lluvia, nevada, granizada o vendabal, etc; otras veces tienen por objeto conocer la distancia que deben guardar entre si las distintas plantas al sembrarlas; otras, conocer que hierbas son perjudiciales a la Agricultura, que aves son más útiles, cuales son de peso, etc, habiéndose conseguido trabajos tan extensos como el siguiente:

«Malas hierbas.» Las malas hierbas que los agricultores procuran extirpar, porque no sirven de pasto para el ganado o porque esquilman el terreno son: Trepó, llepassera, llengó bovina, tinya, ayassas, lleterra, ceba bollina, vinagrella, révula, pare i fi, esperó de gat, pintanella, cugula, cuguls, olivardó, garrovera borda, riayas, porrassa, fumasterres, gallaret, herba prima, moixos, rossella, rodet, ravanissa, girasol, porradell, xuclamoro, ortiga, herba pudenta, abif bord, flor de vellana, arifjes, poriol, herba de Sant Juan, vidaubes, camamil la borda, caramuixes, esparaguera arxalaga, révula borda, paradella, correxola borda, bastanaga borda, porref, jui, herba de set nus, gram, culis, capseta, veses, olivarda, camarrotja, niu de buscarets; carcs perical, fuell, de masseta, blanc, negra, d'asa, gallofer, de rebasseta, cigrell; trèbols d'olor, mascla, de rodet etc »

(Continuará)

MALLORCA EDITORIAL

desea llevar a las escuelas arte y ciencia y sirve a todos los encargos de librería y material de enseñanza.

M. DURÁN, Calle de la Murta, 5
INCA - Mallorca

Los buenos maestros deben proveerse del libro formador del carácter, titulado:

Libro de los Ejemplos

Ejemplar: 0'90

Docena: 9 Pesetas

Cuadros de S. M. el Rey

los hay en esta Libreria en color sepia
Tamaño 70 x 50 a 4 pesetas uno

Historia de Mallorca

compendio de la historia local, adecuada a las normas pedagógicas modernas, con tendencia a la formación del carácter.

Ejemplar: 1'60   Docena: 17 Pesetas

Cuaderno de Rotación

La explicación del uso de este cuaderno, tan aceptado en otros países, se encuentra al mismo en las páginas de observaciones.

Un ejemplar 50 cts. docena 5 ptas. cien 40 pts.

Libro de las claras y virtuosas mujeres

Magníficamente adecuado a las niñas de 10 a 12 años y que acompañará a la mujer durante toda su vida como una fuente de consuelo y bellos ideales.

Obra pulcramente editada con multitud de grabados y artística encuadernación.

Ejemplar: 1'60   Docena: 17 Pesetas

LLIBREKÍA

C. DE LA MURTA, 5.—INCA.

DERRERES OBRES REBUDES

«La Mejor cocinera» Un tom 12x18 mm. de 400 planes, en rústica 4'50 ptes.

«La vida de los insectos» por George H. Carpenter. Un tom 12x18, de 165 planes, en rústica 2'50 ptes.

«Las Vacas de Leche» por CH. Corne-

vin Profesor de la Escuela nacional de veterinaria de Liyon.—Un tom 12x18 mm. de 180 planes en rústica

«Tratamiento Psiquico» por Dr. Enrique Fernandez Sans.—Un tom 12x18 mm. de 130 planes; en rústica 4 ptes.

«Diccionari de la Rima de la Llengua Catalana» per Felix i Cassart Prevere.—Un tom en rústica 16x18 mm. de 303 planes 7 ptes.

«Que quieres ser?» por el P. Manuel Trullás, J J.—Un tom 12x20, de 160 planes, encuadernat en tela, 3 ptes.

«Manual de Urbanidad cristiana» por el P. Vicente Gambón de la Compañia de Jesús, Séptima edición, revisada y reformada por el P. Antonio de León de la misma compañía. Un tom 11x18 mm. de 128 planes, encuadernat 2'50 ptes.

Reines Monlaur.—«Después de la Hora nova» Narración de los tiempos apostólicos traducida de las quincuagésima edición francesa por Miquel Costa y Llobera Pbro. Ilustraciones del J. Torrens Garcia.—Un tom 13x19 mm. de 200 planes encuadernat 5'50 ptes.

Diccionaris

de les principals llengües

En Castellà (varies clases i edicions)
—Català-Castellà i Castellà-Català—
Italià-Espanyol i Espanyol Italià.—In-
glés-Espanyol i Espanyol-Inglés—Es-
panyol-Alemàn i Alemàn Espanyol—
Francés-Espanyol i Espanyol Francés.

Mes de Maria Casolà

Un exemplar 50 cèntims

